T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/149
KARAR NO : 2023/216
KARAR TR : 27/03/2023

ÖZET: Ruhsatta belirtilen süre içerisinde kazı çalışmalarının tamamlanmadığı ve ruhsatsız kazı yapıldığı gerekçesiyleödenmesi istenilen idari para cezası niteliğindeki cezai işlemin ve tahakkukunun iptali istemiyle açılandavanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : İzmir Doğalgaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.
Vekilleri : Av. S. A,Av. S. T. H
Davalı : Çiğli Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.E. H

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkilinin İzmir ve Tire'dedoğalgaz doğalgaz dağıtım faaliyeti yapmak üzere ilgili mevzuat uyarıncaaldığıdağıtım lisansı çerçevesindegerekli çalışmaları yapılabilmesi amacıyla ilgili belediyelere kazı ruhsatı başvurularında bulunduğunu, kazı ruhsatlarını alarak, ruhsatta yer alan mahallerde kazı çalışmaları yaptığını, davalı Belediyenin 01.03.2022 tarihli yazı ile; kazı çalışmalarının ruhsatta belirtilen süre içinde bitirilmemesi ve ruhsatsız kazı yapılması iddiası ile müvekkilialeyhine 593.040 TL tutarında cezai işlem uygulandığını bildirdiğini; müvekkilinin, davalı idareye hitaben yazdığı yazıda; cezai işlem uygulanan bazı sokaklardaki çalışmaların müvekkilineait olmadığını, diğer kurumlarla ortak çalışma yapılan sokaklarda serim asfalt atılması gerektiğini, ruhsat süre uzatımı talebi olan bölgelerde bu talep dikkate alınmadan gün aşımı hesaplaması yapıldığını, ruhsat talebi olmasına rağmen ruhsat verilmeyen bölgeler için cezai işlem uygulandığını belirterek işlemeitiraz ettiğini; davalı idarenin, işbu davaya konu 29/03/2022 tarih, E-34620402-804-409/4138 sayılı yazısı ile ceza tutanağı ekinde gönderilen hesaplamalı ceza listesinin 7. sırasındaki 59 gün gecikme cezasının 34 gün olarak düzeltilerek yeni hesaplama yapıldığını ve 573.750 TL'lik tahakkuka bağlandığını bildirilerek, ceza bedelinin Belediye hesaplarına ödenmesini talep ettiğini, davalı idare tarafından müvekkili şirket aleyhine tesis edilen ceza bedellerinin yasal dayanağının bulunmadığını, cezaların fahiş miktarlarda olduğunu ifade ederek; Çiğli Belediye Başkanlığının 29/03/2022 tarih, E-34620402-804-409/4138 sayılı yazısı ile tebliğ edilen 573.750 TL tutarındaki idari para cezasının ve tahakkukun iptaline karar verilmesi istemiyle adliyargı yerine başvurmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliği 13/07/2022 tarih ve D.İş No. 2022/1710 sayı ile,**5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi gereğince başvurunun görevsizlik nedeniyle usulden reddine karar vermiş, yapılan itiraz üzerine Karşıyaka 2. Sulh Ceza Hâkimliği 26/07/2022 tarih ve D.İş No. 2022/3518 sayı ileitirazın reddinekesin olarak karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Uyuşmazlığın, davacı idare tarafından yapılan çalışmada altyapı kazı alanının usulüne uygun kapatılmadığından bahisle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca verilen idari para cezasına ilişkin olduğu, İdare Mahkemeleri, Bölge idare Mahkemeleri ve Danıştay'ın birçok kararında bahse konu duruma ilişkin dosyaların esastan incelendiğinin anlaşıldığı, idarece yapılan işlemin mahiyeti ve Kabahatler Kanununun 27/8 maddesi de gözetildiğinde itiraza konu yaptırımların idari yargının görev alanına girdiği ve söz konusu kararların Sulh Ceza Hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı anlaşılmakla, itiraz edenin iş bu talebinin 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca görevsizlik nedeniyle usulden reddine ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9/1. Maddesi gereğince kararın kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabileceğinin muhtariyetine..."*

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemleidari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4.**İzmir 5. İdare Mahkemesi 20/01/2023 tarih ve E.2022/1952sayı** ile, davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> "*Uyuşmazlıkta, davalı idarece uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16.maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda, verilecek para cezalarına karşı yapılacak itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3.maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, Kabahatler Kanunu'nun 27.maddesinin 1.fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.*
>
> *Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28/11/2022 tarih ve E: 2022/480, K: 2022/643 sayılı kararı da bu yöndedir.*"

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun *"Altyapı kazı izni harcı"* başlıklı Mükerrer 79. maddesi şöyledir:

> *"(Ek: 15/2/2018-7099/10 md.)*
>
> *Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde umumi hizmet alanlarında yapılacak kazı işlemleri için belediyece verilecek altyapı kazı izni, altyapı kazı izni harcına tabidir. Bu harcın mükellefi altyapı kazı izni talebinde bulunanlardır.*
>
> *Altyapı kazı izni harcının matrahı, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayımlanan birim fiyatlar olmak üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı veya bunların ilgili birimlerince yayımlanan birim fiyatlarının, bu idarelerde kazı alanı türü itibarıyla birim fiyatının olmaması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanan birim fiyatlarının, kazı alanıyla çarpılması sonucu bulunan ve alan tahrip tutarı olarak tanımlanan tutardır. Altyapı kazı izni harcı, alan tahrip tutarı üzerinden binde 2 oranında alınır. Cumhurbaşkanı belediye grupları itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye, on katına kadar artırmaya yetkilidir.*
>
> *Bu madde kapsamında verilecek altyapı kazı izinleri için ilgili belediyeden altyapı kazı izni belgesi alınır. Altyapı kazı izni başvuruları on beş gün içerisinde sonuçlandırılır. Altyapı kazı alanı ile kazı sırasında diğer altyapı tesislerine zarar verilmesi halinde bu tesisler kazıyı yapan tarafından eski haline getirilir. Altyapı kazı alanı, alan tahrip tutarının peşin yatırılması veya alan tahrip tutarı kadar teminat verilmesi halinde belediyece de kapatılabilir. İzinsiz altyapı kazısı yapanlara veya altyapı kazı alanını usulüne uygun kapatmayanlara belediye encümenince alan tahrip tutarının beş katına kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgilisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu yerlerin alan tahrip tutarı, varsa teminatı düşülerek ayrıca tahsil edilir."*

6. Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırım düzenlenmiş, ancak bu idari yaptırımakarşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

7. Diğer taraftan, İzmir Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Kuruluş, Görev, Çalışma Ve Usulleri Uygulama Yönetmeliğinin *"Amaç ve Kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

> *"(1) Bu yönetmeliğin amacı, İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nde yer almayan ve hizmetin nitelik ve niceliğini, mahalli özelliklerini, uygulamada uyulması gereken zaman ve mekan şartlan ile mahalli imkanları ve benzeri durumları tespit etmek ve yürütmektir.*
>
> *(2) Bu yönetmelik, ALT YAPI KOORDİNASYON MERKEZİ'nin kuruluş, görev, yetki, çalışma esas ve usulleri; ALTYAPI YATIRIM HESABI'ndan yapılacak harcamalar ve yatırımlarla ilgili her türlü inşaat ve kazı yapılmasında, bağımsız ve ortak tranşe açılmasında ve benzeri konularda uyulması gereken zaman ve şartlara ilişkin esasları kapsar."*

8. Aynı Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

> *"(1) Bu yönetmelik, 10.07.2004 tarihli ve 5216 sayılı BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU' nun 8.ve 9. maddelerine ve 15.06.2006 günlü ve 26199 sayılı ResmiGazete'de yayınlanan BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ KOORDİNASYON MERKEZLERİ YÖNETMELİĞİ' nin 27. maddesine dayanılarak düzenlenmiştir."*

9. Aynı Yönetmeliğin *"Müeyyideler"* başlıklı 22. maddesinin 1., 4. ve 9. fıkraları şöyledir:

> *"1.İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişiler tarafından planlanan altyapı çalışmaları AYKOME Genel Kurulu'nca belirlenen sezon içinde yaptırılır. Bu belirlenen sezon dışında acil arıza halleri hariç bildirimsiz ve ruhsatsız olarak altyapı tesis kazısı*

yapılamaz. Aylık ortalama yağış miktarının en yüksek olduğu Aralık, Ocak, Şubat aylarında Genel Kurul kararı ile çalışma yasağı getirilebilir.

4.Çalışmalar sırasında yol, bina, tesis veya diğer eşyaya zarar verenlerden, ruhsatsız kazı yapanlar veya tranşe açanlardan, meydana gelen zararın bedeli, fiili çalışma ve uygulamaya göre hesap edilerek Belediye Meclisi'nce belirlenen cezai miktar, zemin tahrip ücretleri ve yol kaplama bedelleri ilgilisinden tahsil edilir.

9.Ruhsatta belirtilen süre dolduğu halde çalışma devam ediyorsa çalışma durdurulur, süre uzatımı alınmaması halinde her geçen gün için belirlenen günlük ceza bedeli tahsil edilir."

10. 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

11. Aynı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/03/2023 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, ruhsatta belirtilen süre içerisinde kazı çalışmalarının tamamlanmadığı ve ruhsatsız kazı yapıldığı gerekçesiyle Çiğli Belediye Başkanlığının 29/03/2022 tarih, E-34620402-804-409/4138 sayılı yazısı ile tebliğ edilen 573.750 TL tutarındaki cezai işlemin ve tahakkukunun iptali istemiyle açılmıştır.

15. Olayda, davacı şirketin İzmir ili, Çiğli ilçesi sınırları içinde bulunan adreslerde kazı çalışması yaptığı, davalı idare tarafından bahse konu kazı çalışmalarının kazı ruhsatlarında belirtilen süreler içinde tamamlanmadığı ve bazı adreslerde ruhsatsız kazı çalışması yapıldığından bahisle davacı şirkete, cezai işlem adı altında idari para cezası verildiği, davacının cezai işlemin ve tahakkukunun iptalini istediğigörülmüş;dava konusu edilen işlemlerde,işlemlerin hangi mevzuata dayanılarak tesis edildiğine yönelik bir bilgiye rastlanılmamış ise de, davalı idarenin savunmasından,işlemin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 79. maddesi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Kuruluş, Görev, Çalışma Ve Usulleri Uygulama Yönetmeliğinin ilgili hükümleri dayanak alınarak oluşturulduğu belirtilmiş ve talep edilen cezai işlemin idari para cezası niteliğinde olduğu değerlendirmesi yapılmıştır.

16. Bu bağlamda, yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

17. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2464 sayılı Kanun ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Kuruluş, Görev, Çalışma Ve Usulleri Uygulama Yönetmeliği uyarınca verilecek para cezalarına karşı yapılacak itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

18. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun

yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin birinci fikrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 5. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ileKarşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 13/07/2022 tarih ve D.İş No. 2022/1710 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 5. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ileKarşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 13/07/2022 tarih ve D.İş No. 2022/1710 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/03/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN